

След назначаването на Хр.Ковачишки за Генерален директор
моето положение в НПОП постепенно започна да се влошава. Като
посредствен специалист, нико домашно възпитание и обща култура,
той разчиташе повече на подкрепата на члена на Политбюро
на ЦК на БКП - Тодор Божинов, в работата си като ръководител.

Беше доста самонадеян, аrogантен, понякога и опасен. Чрез задку-
лисни ходове, той предизвика смъната на Н.Пеев, който понесе
много тежко това и след две години почина от рак. Два месеца
след като пое ръководството на НПОП, Хр.Ковачишки започна не-
оправдани действия и срещу мен. Издаде заповед, люпилните в
Стара Загора и Сливен да се прекърсят от ХЦ към птицекомби-
ната Стара Загора. Заедно с директора на КПХМ му изпратихме
мотивиран доклад и след разговор с него, той я отмени. По съ-
щото време, началника на ТРЗ в НПОП-Стейфanova с доклад му пре-
лага да ми плащат персонални от 60 лева, за допълнителната ми
работка като директор на ХЦ. Той отказва, под претекс че моята
заплата ставала по-голяма от неговата, като Ген.Директор.

През тази година, като член на Специализираният научен съ-
вет по животновъдство към ВАК, участвувах в хабилитирането:

Иван Йоров/коневъд/ за ст.н.сътр.I-ва степен; Христо Съртма-
джиев/говедовъд/, Чавдар Беремски/птицевъд/ Иван Мандев/пти-
цевъд/ за ст.н.сътр.II- степен; доцент Надежда Дамянова/зай-
цевъд/, за доктор на съв. науки и Румяна Филипова/зоотехник в
птицекомбината гр.Русе/, за канд.на с/с науки. За всички пти-
цевъди направих обосновани изказвания.

Председателя на този научен съвет, проф. Ц.Хинковски про-
веде едно от заседанията ни в Института по царевицата - гр.
Кнежа. Пътувахме с автобус, като на върщане се отбихме в АПК на
родното му село Борован, Врачанско. Нощувахме в Пратийния дом
близо до Веслец, на 15 км от гр.Враца.

През ноември друго от заседанието си проведохме във ВИЗВМ-СЗ, поради защита на две кандидатски дисертации от двама асистенти. След заседанието, ректора В.Груев ни отведе на връх Бузлуджа, където нощувахме в дома на Строителни войски.

Участието ни в тези научни, факултетни и други научни съвети не беше свързано с никакви хонорари, а само с командиро^ввачните. Само като рецензенти, получавахме за кандидатска дисертация 150 лева, а за докторска такава-200 лева.

През тази година продължавах да съм член на Общото събрание и Академичният съвет на ВИЗВМ-СЗ, както и на факултетният научен съвет на Зоотехническият му факултет ~~настъпил~~ и всяка година ме избиражах в Бюрото на Партийния комитет на ВУЗ-а. И тази година изнесох цикъл от лекции по птицевъдство пред студентите зоотехници IV-ти курс и зоотехници на след дипломна квалификация.

Често посещавах птицекомбинатите в Стара Загора и Плевен. В последният продължихме с К.Кунев и Ат.Стаев работата си по създаване нови общоползвателни кръстоски между кокошки от породата Плимутрок и петли СЗЧ и НХ. В същия птицекомбинат бях на срещата по линията на СИВ по съвместната ни дейност в бройлерното направление. Присъствуваха специалисти от Полша, СССР и Чехословакия. Заедно с тях посетихме птицекомбинатите в Бахот, Плевенско и този край гр.Ловеч. На няколко пъти с директора на птицекомбината-СЗ посещавахме новостроящия се птицекомбинат за носачки край гр.Чирпан, на който преди година с Б.Стоименов изготвихме заданието. На няколко пъти бях и в НАПС-София за участие в комисии по проблемите на животновъдството и птицевъдството.

През годината ми бяха отпечатани научно-популярни брошури: а/-Ст.Ножев "Отглеждане на пуйки", ДИ"Зеиздат" С.1979 г.,

б/- Ст.Ножчев- "Отглеждане на пилета и кокошки"- "Земиздат", С. 1979 г, Съавтор съм на книгата "Справочник на птицевъда", "Земиздат", С, 1979г, под общата редакция на Ц.Цонков.

Отпечатани ми бяха и научно-популярните статии: а/-Ст.Ножчев- "Науката подпомага практиката", сп. "Животновъдство", № 6, 1979г, б/-Ст.Ножчев, Д.Шарланов и др.-"Качествата на яйцата при кокошките-двулинейни хибриди"-Инфор. бюлетин на НПОП-Костинброд, год. VII, № 6, 1979 г и в/- Ст.Ножчев и К.Кунев- "Про-дуктивните качества на кокошките от породата НХ, развъждани в ХЦ-СЗ", -Инфор. бюлетин на НИИП-Костинброд, год. VIII, № 6, 1979 г

Тази 1979 г беше богата на добри и лоши събития. Големият ми син напусна университета, но се роди първият ми внук но-сещ моето име. В ХЦ загубих добрият си съветник, биолога Ж.Ди-неви, въпреки пасивната съпротива на някои от колегите предпр-ятие% се развиващо добре. Авторитета ми като птицевъд-специа-лист беше на високо ниво пред НПОП, НАПС, ДК и МС. Продължавах да съм член на научните съвети по животновъдство и птицевъд-ство в страната и ръководните органи на НПОП и ВИЗВМ-СЗ. Не случайно, Съвета по птицевъдство към СИВ проведе редовното си заседание в нашият ХЦ-СЗ/Старозагорските бани/.

През тази година навърших 55 години и ми беше трудно да участвувам навсякъде и поддържам като добър специалист.

Нова 1980 година посрещнахме в семейството, спазвайки традициите. След това Маринчо отиде при приятели, а ние с Милка във ~~учинайките~~ Жанкини, оставяйки моята май^{ко} край телевизора. Васко беше при семейството си. На всички роднини и приятели, както и на работещите в ХЦ, които пожелаха за Нова година осигурих заклани пуйки, около 500 броя. На пазара в града изнасяхме живи пуйки за продан. Изпращах заклани пуйки и в НПОП и НАПС на желаещите, както и на семейства Исаеви и Кам-

бурови.

Майки ми тази година навършваше 84 години и все повече развиваща артериосклероза. Повече стоеше в апартамента и балконите му или седнала на столче пред входа на блока. Въпреки че хладилника ни беше винаги зареден с всичко за ядене, а в едно панерче достатъчно нейни лекарства, често даваше на коншиите пари от пенсията си да ѝ купуват такива. Започна да консумира безразборно всичко, а на забележките ми отговаряше че и тя е човек и не следвало да ми се свиди. Нали ми е майка

Една нощ излезе по нощница от апартамента и я върнах от улицата, поради което и отнехме ключовете, за да не се загуби докато сме на работа. Това ѝ даде повод, да се оплаква от балкона на съседите, че я държим заключена.

Васко, след като смени няколко работни места, се стабилизира като монтър в завод "Червено знаме". Под давление на майка си, кандидатствува Ветеринарна медицина във ВИЗВМ-СЗ без никаква подготовка и мое съгласие и пропадна на приемния изпит. Отново без да ме предупреди, кандидатствува за член на БКП в завод "Червено знаме". От там поискват сведение в ППО и на нашият квартал. Под давление на братовчед ми Иван Бозев дават отрицателно мнение, като пропаднал студент и не е приет.

Това сериозно ме засегна, въпреки че преди няколко години устроих дъщеря му Златка на работа и приема ѝ за задочен студент по зоотехника, след пропадането и на приемните изпити. След завършването на университета я назначих в ХЦ за зоотехник-селекционер. Сега братовчед ми се отпраща за услугата.

Марин добре се справяше с работата си в завод "Берое" и от тази година със съгласие на завода учеше задочно-вечер в електротехникума - Стара Загора.

От 18 август до 25 септември бях в домашен отпуск. С Мил-

ка отново бяхме 14 дни на Старозагорските бани. Майка беше поверена на Марин и братовчедката Лиляна. За 2 дни ходихме до Розовец и от 8 до 10 септември бяхме на Стара планина. Бяхме голяма компания - кумовите, Христо Жеков с жена си, д-р Бъчваров с жена си и сватовете си. Спахме в горския дом, бяхме много малини и прекарахме приятно.

Тази есен комисията по Държавен контрол, започна проверка на научната и внедрителска дейност на НПОП за периода 1975-1979 година. Това създади напрежение и в нашата научна секция. Носслед преключване на проверката най-добра оценка получихме ние ХЦП-СЗ.

Тази есен колегата Куньо Кунев бе избран за старши научен сътрудник II-ра степен. На този начин нашата научна секция имаше най-много хабилитирани кадри в системата на НПОП.

Едва през пролетта на тази година изпратих в МКИСП - Чехословакия разплодни яйца от двата наши хибрида СЗ-80 и СЗ-81, за участие в международно конкусно изпитване. Бяха изминали две години след злополучния случай с виновник К. Кунев.

През юни заедно с НИГО посрещнахме дипломатическия корпус водени лично от Тодор Живков. Видяхме се със Станко Тодоров, който се държеше с мене като близък приятел.

През годината бяхме посетени от специалисти птицевъди от Чехословакия проф. Шпачек, от Румъния д-р Михай, от проф. Фисинин от Загорск - СССР и от двама кубински специалисти. Имахме много полезни разговори.

От 6 до 10 октомври, при нас се проведе второто заседание на групата по работа с пуйките към СИВ. Във връзка с това лично участвах при отбора и формирането на пуйчите стада в пуйкофермата. В заседанието участвуваха: Ст. Ножчев, Н. Бачев, и Н. Ангелов от България, К. Георг и Х. Бекман от ГДР, Л. И. Шевченко и А. И. Рулева от СССР и от Чехословакия участва Янко

Шавлик. Заседанието проведохме на Старозагорските бани в почи-
ната станция на птицекомбината. От НПС бях натоварен да ръ-
ководя заседанието, а Л. Шевченко ми беше съпредседател. Много
добре се представихме с нашите елитни племенни пуйчи стада.

От тази среща имам съхранени ~~двеста~~ снимки.

В края на годината, за изготвяне общия научен отчет на
секцията всички колеги ми представиха личните си отчети. След
обсъждане на общия и личните отчети, същите се изпращаха в
НПОП. При изготвяне общия отчет ми направи впечатление, че
при един опит на Н. Йовчев с хранене на пуйките отчита много
висока люпимост от тяхните пуйчи яйца, при обща ниска така, за
което вече споменах. На заседанието обърнах внимание на
този факт. Н. Бачев и В. Тодорова веднага реагираха, че Н. Йовчев
тази година не е провеждал такъв опит в пуйкоформата. Смутен
Н. Йовчев не отговори нищо и тогава махнах от отчета този опит
и назначих комисия от Д. Шарланов и Н. Бачев за проверка
на научната дейност на Н. Йовчев от 1974 до 1980 г., или откак-
то е към нашата секция. Задължавах комисията да сравни данни-
те от отчетите на опитите му, с тези от първичните книги во-
дени от техническият му персонал и представяят протокол в триме-
сечен срок. На годишното отчитане на секцията присъствува
В. Чичибаба, но за това не се споменава нищо. Въпреки отчитани-
те добри резултати, В. Чичибаба отново критикува дейността на
Н. Бачев и В. Тодорова. Той посочи също така, че НПОП смята да
им възложи в бъдеще и работата с водоплаващите птици. Аз
допълних, че в такъв случай следва да се назначи и един нов
найчен сътрудник.

На няколко пъти посочвах, добра работата на техническия
персонал, който разпределен е от мене работи по отделните те-
ми. Колегите нямаха право да ги разместяват. Всяка тема се во-

водеше от съответният научен сътрудник, а необходимото книго-
водство/главна и помощни книги/ от определението по темата тех-
ник. Отделно се водеше обща главна книга, за всички опити про-
веждани с кокошките и пуйките в секцията. Водеше я техник, пи-
щеш най-красиво под мой контрол. Тази главна книга, с годишните
лични отчети на колегите се съхраняваше в желязна каса, поста-
вена в моят кабинет. Всички помощни книги по опитите бяха про-
шнорувани, подпечатани и подписани от мен. Съхраняваха се в ар-
хива на секцията, подредени по години. Постъпия начин се съхра-
няваха и племенните книги свързани със селекцията на кокошки-
те и пуйките. Целия архив се съхраняваше в отделна вътрешна
стая над люпилната в кокошофермата, ^{която} ~~У~~ беше винаги заключена.

За архива отговаряше главният селекционер, под мой контрол.
В същата стая се съхраняваха запазените книги по птицевъдст-
во още от времето на Жребцовото депо, института по животновъд-
ство и сега ХИП-СЗ. Посочих вече, че в Информационния център
съхраняваме съществуващата стара птицевъдна литература от
създаването на Жребцовото депо. Въобще, и с получаваната нова
литература имахме добра информация за птицевъдство у нас и
света.

През година ^{случайно} си счупи ~~крака~~ по време на брига-
да зам.директора Н. Генчев и няколко месеца го замества Ат.
Стаев.

Поради това, че сондажите за вода ~~за~~ площадката в с.Ляс-
во не дадоха ^{резултат} ~~вода~~, поискахме от ОНС-Ст-Загора да ни разрешат
да ползваме такава от карстовият извор до селото. Разрешиха ни
/М.Табаков/, но при условие, че в нашият обект включим резерву-
ар, от който ^{да} се снабдяват с питейна вода и околните села. Това
налагаше преработка на проекто-сметната документация на обек-
та. Известни усложнения ни създаде и Завода за запаметяващи

устройства/ЗЗУ/, който искаше на нашата площадка да строи някакъв тежен институт. Всичко това беше преодоляно с помощта на зам. Председателя на ОНС-СЗ-Дюлгеров. Едва в края на годината, племенната птицеферма достигна фазата сключване договор за строителство с Иви Стойрайон-Ст-Загора. През това време ми се наложиха и няколко срещи в ДПК, с неговия зам. Председател Иван Манолов. При една от тях, той ми поиска мнението за планираното разширение на лабораторната постройка на НИГО през 1972/73 година, която тогава беше спряна. Успях да го убедя и тя беше включена за строителство през 1981 година. При тези посещения в ДПК на няколко пъти се срещах с мой приятел от 2-ро Огнестрелно отделение-Янко Кличев, който работеше във плановото развитие на военните заводи.

Въпреки трудностите и през 1980 година производствените планове на ХЦП-СЗ бяха добре изпълнени, дължащо се главно на жените-гледачки на птици, които бяха 80 на сто от състава на целият колектив. Важен беше дялът на колективите на люпилните с ръководители: в Стара Загора-Тодорка Алексиева и бригадир Вълка Добрева; в Нова Загора- Величка Димова и бригадир Виктор Първанов и в гр. Сливен- Недялка Сиракова. Добра беше дейността на филиала в Нова Загора, с ръководител Минчо Господинов и неговият зоотехник Весelin Савов. Добри бяха резултатите и на двете племенни птицеферми в централата и люпилните към тях. С повечето от тези хора беше удоволствие да се работи. Уважавах ги и те ме уважаваха, за разлика от посочените вече някои колеги научни сътрудници. Тази година, се наложи да въвеждам със заповед специални тетрадки във всяко звено, в които колегите да вписват предложениета си, без да се mention пряко в работата им. След моето одобрение, ръководителят на звеното се задължаваше да ги изпълнява.

Официално се водех към профгрупата на научната секция, но като изпълняващ длъжността директор, участвувах и в профгрупата на администрацията на ХЦ. В системата на профорганизацията, всяко звено на предприятието има своя профгрупа със самостоятелен организационен живот. Провеждаха свои съвещания, организираха курсове за повишаване подготовката си, чествуваха свои празници, като рождения дни и по други поводи.

Често участвувах в прогруповите съвещания на различните звена. Координатор на профсъюзната дейност в предприятието, беше председателя на профорганизацията в Централата колегата К. Кунев, а във филиала гр. Нова Загора, като негов заместник Мария Баждарска.

По инициатива на профгрупата на администрацията в Централата, от тази година започнахме да чествуваме "Трифон Зарезан" в който участвуваха колективите на двете племенни птицеферми.

Всички се събирахме в ремонтната работилница, която бяхме обзавели с подвижни маси, пейки и столове. Обикновено присъстваха всички, които произвеждаха собствено домашно вино и всеки носеше такова в еднолитрова бутилка. С него участвуваше в конкурса за най-добро вино. За дегустатори/оценители/ ползвахме колегите Видъо Видев и Мирчо Кръстев от НИГО, като неутрални. Марина Александрова приготвяше хубава голяма месеница, а от предприятието се осигуряваше голяма печена пуйка. Носех се различни "мезета" от почти всички участници. В конкурса редовно участвуваха до 40 - 50 бутилки, съответно номерирани.

След обявяването резултатите от дегустаторите, по списъка с номерата се установяваха собствениците на бутилките. На първите три бутилки се връчваха специални грамоти, изработени от колегата Вълкана Тодорова. След това бутилките се пушаха за отпиране и оценка на присъствущите. След това се пушаха и всички останали бутилки, като всеки хвалеше своето вино.

От следващата година и във филиала Нова Загора също започнаха да организират честването на "Трифон Зарезан".

На 11 юли много тържествено чествахме "Денят на птицевъда"/Петровден/. Присъствуваха над 250 души, заедно с 20 души представители на Филиала-гр. Нова Загора. На следващия ден, отново го честваха с ~~целият~~ колектив. На тържеството в Централата присъствуваха поканените: проф. В. Груев - ректор на ВИЗВМ-СЗ, проф. Т. Ванчев, завеждащ Катедра "Птицевъдство", Христо Кръстанов, директор на НИГО и други. Въпреки, че бяха поканени от ОК на БКП и ОНС-Стара Загора, никой не дойде.

В краят на октомври, цялата профгрупа на администрацията бяхме на двудневен излед на хижа "Теменуга", източно от връх "Бузлуджа" в Стара планина.

Всички тези чествания и мероприятия, провеждани от профорганизацията по профгрупи се планираха и осигуравяха от фонд СБКМ на предприятието и бяха включени в Колективният трудов договор. От същия фонд се плащаха и режийните разносчици на столовата на НИГО за поевтиняване храната, тия за почивашите в различните почивни станции, за художествената дейност и спортните прояви на младежите в предприятието. Средства от този фонд можеха да се теглят от банката само срещу подписите на директора и преседателя на профкомитета.

Продължавах честите си посещения в птицекомбинатите в гр. Плевен и Стара Загора, като в останалите птицекомбинати повече изпращах колегите: К. Кунев, Д. Шарланов, Н. Бачев и В. Тодрова. На заседанията на ИБ на НПОП в София, винаги сядахме един до друг с Любо Илиев, директора на птицекомбината - СЗ.

Винаги с него, по различните проблеми на Обединението изказвахме добре обосновани еднакви становища, ^{пъвично от която} ~~първи~~ винаги

се подкрепяна и от останалите членове на ИБ. Това дразнеше новия Генерален Директор Хр.Ковачишки и скоро той ни намрази, особено Л.Илиев. Последният боледуваше от "диабет" и често избухваше. Някои си позволяваха нарочно да го дразнят. Затова се бяхме условили, да го дърпам за ръката при такива случаи и той прекъсваше репликата си. На заседанието на ИБ на 21 февруари 1980 г., когато обсъждахме отчета на НПОП за 1979 г, нашата предпазна система "забоксува". На заседанието присъствува и зам.Министъра Йор.Милушев. Когато Л.Илиев се изказваше по отчета, Милушев го прекъсна неоснователно. Раздразнен Илиев го помоли да не го прекъсва по неща, показващи че не разбира птицевъдните проблеми. Обиден като зам.Министър, Милушев се обърна към Ген.Директор, че такива директори, като Л.Илиев не следвало да са членове на ИБ. Въпреки, че непрекъснато дърпах Илиев да замълчи, то той заяви, че няма защо да го освобождават, защото и той сам може да си даде оставката, при такива зам.Министри на НАПС. Тогава аз станах и принудих Л.Илиев да седни и мълкне.

След това поисках думата и поясних, че под влияние на "диабета" Илиев страда от сериозна невроза и трудно контролира нервите си. След това се изказах и по отчета. След това по време на обеда, седнах до Йор.Милушев и се опитах отново да оневиня Л.Илиев, но той не се съгласи с мене и ще иска освобождането му като директор. При пътуването си обратно за Стара Загора посъветвах Л.Илиев да отиде в НПС и се извини на зам.Министъра, но той не се съгласи. Наскоро след това, Йор.Милушев идва в ОК на БКП-СЗ и предлага Л.Илиев да бъде освободен като директор на птицевъдната. От 1 април той беше уволнен и назначен в Окръжният ветеринаро-медицински център в града.

До края на живота му, двамата съхранихме доброто си приятелство и дружба.

За директор на птицекомбината назначиха Атанас Славов, дотогава директор на Фуражният завод в града. Беше зоотехник но не познаваше птицевъдството. Познавахме се добре и още от първите дни на постъпването си, започна да ме търси за най-обикновенните проблеми в птицекомбината.

Тази година по-рядко посещавах птицекомбината в гр. Плевен, защото с К. Караджов се срещахме на заседанията на ИБ на НПОП. За работата във връзка новият съвместен наш хибрид в този птицекомбинат, по-често пращах колегата К. Кунев, заедно с Ат. Ставев. Аз ходех, само когато беше необходимо.

Скоро с некомпетентното си ръководство, Хр. Ковачишки влъши отношенията си и с К. Караджов. В резултат К. Караджив реши да извади от НПОП птицекомбината в гр. Плевен. Отначало се опитах да го разубедя, защото с него бяхме най-дайните помощници при създаването и развитието на НПОП. Моето участие в ИБ на НПОП и в това на КПХМ също дразнеше Хр. Ковачишки и Ив. Мерджев, но като научни сътрудници се стараеха да ме понасят, защото при хабилитирането си зависеха от мене. Същевременно аз се държах по-дипломатично с тях. Те познаваха много добре авторитета ми пред всички ръководни органи на страната. Даже Хр. Ковачишки се принуди да ме преназначи за ръководител на групата специалисти, натоварена с вносът на нови хибриидни насаждки. По наше предложение през 1981 година бяха внесени прародители от хибрида "Хисекс-бял" от фирмата "Еврибрид", Холандия. Продължавах да съм член на научно-техническият съвет на НПОП и този на Контролната станция по птицевъдство в Костинбордин. Всичко това беше свързано с чести пътувания до София, което доста ме затрудняваше в работата ми като селекционер по научните ми теми и като директор на ХИП-СЗ. През тази година навърших 56 години, което се отразяваше на възможността

те ми, както физически, така и психически. Налагаше да търся подкрепата на всички колеги, независимо на отношенията им към мене. На ~~дено~~ от заседанието на научната секция, открито се обрнах с молба към тях. Д.Шарланов обаче ми отговори, че най-добрите се чувствували зад "гърба на шефа".

Продължавах участието си в Партийният комитет и Академичният съвет на ВИЗМ-СЗ, както и на научният съвет на Зоотехническият факултет. Активно участвах и в работата на катедрата по птицевъдство, стараейки се да поддържам близки връзки с проф. Т.Ванчев, с някакви надежди да се прехвърля ^{притъх} на по-спокойна преподавателска работа до пенсионирането си ~~притъх~~. Допуших обаче, че проф. Т.Ванчев не би ме допуснал, защото имах много повече научни публикации и научни постижения като птицевъд от него. Поддържах добри връзки и с катедрата по "Развъждане и генетика на с/с животни" с ръководител проф. Б.Евтимов. Мотиви мечти за прехвърляне в университета се базираха ^р на добрия ми лекторски опит и това че от 1971 г съм ст.н.сътр. I-ва степен равнозначно на професор. Само с решение на Академичния им съвет можех да бъда прехвърлен, а бях негов редовен член.

И тази година бях поканен и изнесох цикъл лекции по селекция на птиците във ВИЗМ-СЗ пред студентите IV-ти курс - зоотехника и пред зоотехници на следдипломна квалификация. Такива лекции изнесох пред зоотехници в някои окръзи и ръководители на люпилни. Включван бях и в изпитните комисии по птицевъдство от кандидатският минимум за аспиранти.

През декември 1980 година беше обявен конкурс за професор по птицевъдство, към катедра "Птицевъдство". Неофициално разгласи, че конкурса е предназначен за хабилитирането на докторант Райко Дончев. Съгласно закона за научните степени обаче, всеки отговарящ на изискванията можеше да участва.

Споменавах вече за доцент Райко Дончев, когото~~то~~ през 1962 г приемах за научен сътрудник към ИЖ-гр.Шумен за работа с водоплаващите птици. За кратко беше към ХЦ-Раниславци, а от 1972 година постъпи като асистент към катедра "Птицевъдство". Бях рецензент на кандидатската му дисертация. Като специалист-птицевъд и лекторски опит^{той} въобще не можеше да се състезава с мене. По това време проф. Т. Ванчев по съвместителство беше зам. Председател на Комитета по наука и технически прогрес и може да въздействува на комисии и научните съвети към ВАК. Същевременно, той се постара да ми внуши да не участвувам в конкурса, тъй като като птицевъд-селекционер съм бил по подходящ към катедрата по "развъждане на с/с животни", където проф. Б. Евтимов е пред пенсия. Във връзка участието си в конкурса, споделих колебанията си с ректора проф. В. Груев и доцент Ив. Карабалиев, секретар на ВУЗ-овския Партиен комитет.

Те ме убедиха да кандидатствувам, като обещаха подкрепата си.

До края на 1980 г. обаче не бях решил да кандидатствувам.

От 29 септември до 4 октомври бях в гр. Краков, Полша, на заседанието на групата по координация селекцията на кокошки-те за яйца към СИВ. Участвуваха представители на: НРБ, ГДР, ПНР, СССР и ЧССР. Бяхме в Полша, след събитията през август в тази страна и изграждането на профсъюза "Солидарност", начело с Лех Валенса. Пристигнах със самолет на международното летище във Варшава, и с такси прекосихме града до другото им летище, откъдето отново със самолет отлетях за гр. Краков, където сколата си ме очакваше проф. Венжик. Съвещанието ни премина на много високо ниво. Само веднаж прекъснахме заседанието си, за да могат полските колеги да участвуват при създаването на новият профсъюз във ВУЗ-а. В Краков посетихме двореца в центъра на града. Нали Краков е старата столица на Полша.

През града минаваше река Висла и града беше впечатляващо хубав старинен град. По това време имаше по улиците дос-
тъпнала снимки на нас скоро избраният поляк-папа, роден бли-
зко до града и негова гордост. Павел Попи, като младеж беше у-
частвувал в борбата срещу немските окупатори.

След приключване заседанията, с малък микробус ни водиха
до курорта "Закопане" във Високите Татри, близо до границата
с Чехословакия. На връщане проф. Венжик ни води в новопостроен-
ата си вила, близо до Краков. Последната вечер си устроихме
заедно с домакините забавна вечер. На връщане по същия начин
със самолет се предвиших до Варшава и от там обратно за Бъл-
гария, без да мога добре да опозная града.

До края на годината, като отговорен редактор, от редактира-
рал и предадох за печат колективната книга: "Отглеждане на с/с
птици в личното стопанство" в ДИ "Земиздат". В отделен сбор-
ник ни беше отпечатан съвместният доклад с В.Чирабаба и Ив.
Мерджев: "Основни насоки за усъвършенствуване на селекционна-
та работа, производството и използването на разплодният мате-
риал в птицевъдството" от научната конференция във гр. Варна
1979 г. Отпечатани ми бяха и научно-популярните статии: а/-
Ст. Ножчев - "Хибриди-Уоррен ССЛ", сп. "Животновъдство", № 6, 1980
и б/- Ст. Ножчев и Д. Шарланов и К. Кунев - "Качествата на яйца
при кокошките 2, 3 и 4-линейни хибриди от породата Лег-
хорн" - Информ. бюл. на НИИП-Костинброд, год. IX, № 4, 1980 г.

Изпратен бяха и следните доклади: а/- Ст. Ножчев - "Относно
вклучване в строителство на елитно-племенната птицеферма
към Централата и Размножителната птицеферма към филиала гр.
Нова Загора/С. Любенова махала/, до НИИП, VIII, 1980 г; б/- Ст.
Ножчев - "Относно състоянието и проблемите на селекционната
работка в яйценосността и използвателното направление при

кокошките и мероприятия за подобрението ѝ", до НПОП, VIII, 1980 г; в/- Ст.Ножев и Н.Бачев-и"В.Тодорова- "Относно състо- янието и проблемите на селекционната работа и производството на разплоден материал при пуйките"- до НПО, VIII, 1980 г; иг/- Ст.Ножев и Н.Бачев- " Относно изкупната цена на пуйчето мясо от производителите"-до ЦК на БКП, МС, ДК, НАПС и НПОП, VII, 1980 и д/- Ст.Ножев- "Относно строителството на елитно-племенна птицеферма за кокошки в ХИП-СЗ", до ОК на БКП и ОНС-Ст-Загора 1980 год. Заедно с К.Кунев, през октомври разработихме програма за ускорено внедряване на високопродуктивни хибриди за производство на яйца с бял цвят на черупката и повишаване ефективността от селекционната работа в яйценосното направление при кокошките.

Рецензент бях на кандидатската дисертация на Симеон Методиев Димитров от ХИП-Раниславци. Рецензирам и книгите: а/- "Съвети за угояване гъски за чер дроб", от А.Греков, и б/- "Ръководство за упражнения по птицевъдство" от Р.Дончев, Г.Кайтазов и М.Кабакчиев и Д.Доброхлалова, отпечатани през 1980 г. Рецензент бях и на рационализаторското предложение на Младен Димов от ХИП-Раниславци- "Метод за генетично подобрение на затворени популации от домашни животни с оригинални качества съхранявани в генетически колекционариум".

Тази 1980 година беше своеобразен връх на научната ми кариера.Бях един от най-уважаваните и търсени като специалист-птицевъд. Като такъв участвувах във всички съществуващи тогава в страната специализирани научни, академични и факултетни съвети по животновъдство и птицевъдство. Ползвах ме като лектор във ВИЗВМ-СЗ и в курсовете организирани за специалистите по животновъдство и птицевъдство.Бях постоянно търсен за мнения и съвети от експертни съвети, както и за рецензии не само от НПОП и ВИЗВМ-СЗ, но и от НАПС, ДК и "отдела по сел-

- 201 -

ско стопанство" към МС. ДИ"Земиздат" винаги приемаше написаните и редактирани от мене книги и брошури, като търсени от специалисти и производители. Не разполагах с време за поширока писателска дейност.

Освен грижи по старата си майка, други проблеми в семе~~ей~~-ството през година нямахме.

Новата 1981 г. посрещнахме, спазвайки семейните традиции. Влошаването на артериосклерозата на майка ми, налагаше да изключваме всички електрически уреди с изключение печката "Тропик", да заключваме всички стаи с изключение на нейната, бокса, банята и тоалетната, като махаме и постелките по коридорите, за да не прави "поразии" когато сме на работа. Дадохме ключ на апартамента на братовчетката Лиляна, за да я проверяваме от време на време. След работа се налагаше основно да по~~у~~стваме подовете на посочените помещения, а няя всека вечер да къмля в банята. Скрихме и лекарствата й, като само вечер ѝ давахме да ги пие. Физически беше още добре и постоянно сно~~веше~~ из апартамента. През юли навърши 85 години Марин, който като малък много я обичаше, сега не можеше да я понася. Той продължаваше да работи в завод "Берое" и учеше задочно втори курс в електротехникума. Васко се стабилизира като монтьор в завод "Червено знаме" и семейните му отношения се подобриха.

Внуцът Стефко навъши две години и в неделни дни Милка редовно го вземаше у нас. Аз обичах да се забавлявам с него. Често влизаше при баба си "Зиза", която му даваше бонбони. Не зная защо, тя често го наричаше "Петъо".

От 15 август до 22 септември бях в домашен отпуск. Първите 14 дни с Милка и внукът Стефко бяхме на Старозагорските бани в почивната станция на птицекомбината. Отново трябваше

често да прескачаме с колата до града заради майка ми. След това за два дни ходихме до Розовец.

През тази година, чрез Държавен военен архив в гр. Велико Търново получих удостоверение № ОВ-Е-3207, доказващо участието ми във Втората световна война. На 9 май с бай Добри относно се събрахме да се почерпим за "Деня на победата".

През януари, въпреки колебанията си подадох документите за участие в конкурса за професор по птицевъдство към ВИЗВМ. Работата ми като директор на ХИП-СЗ, неприятния случай с Н. Йовчев, както нежеланието на някой от колегите да ми помогат, ме принудиха да кандидатствам. Бях убеден обаче, че проф. Тоско Ванчев няма да ме допусне до катедрата по "Птицевъдство".

В началото на годината Н. Йовчев и Д. Шарланов обследващи дейността на Н. Йовчев, ми представиха подробен протокол в 5 екземпляра. В него отразяваха дейността му от 1974 до 1980 г. като сравняваха данните от първичните книги с тези от отчетите. Навсякъде през годините бяха установили пълно ръзминаване което е резултат на прастъпна фалшификация. Този протокол Н. Йовчев беше подписал с което потвърждаваше посочената фалшификация. Колегите ми заявиха, че от тук нататък аз трябва да решавам как да постъпим. Това можеше да бъде сериозен удар и по авторитета на НИГО, ако се установи, че е вършил същото и когато е работил при тях ³ периода 1962-1973 г.

На 29 януари на годишния съвет в НИОП показвах протокола на В. Чичибаба. Той назначи комисия с председател Б. Стоименов която в срок от 2 месеца да направи цялостна проверка за дейността на Н. Йовчев за периода 1962-1980 година. Работата вървеше на зле защото Н. Йовчев е провеждал опите в колектив и с професори от ВИЗВМ, затова бях извикан от ректора проф. В. Груев и доц. Ив. Карабалиев които ме убеждаваха да спрем комисията от НИОП и потулим случая.

Така на 12 март 1981 год. Н.Йовчев беше освободен от работа, като научен сътрудник и по-късно стана зоотехник на краве-фермата в с. Сърнево, Старозагорско. В мен останаха само два екземпляра от протокола направен от колегите Бачев и Шарланов.

От 12 до 14 март на научна конференция в София, НПОП изнесох лекция на тема "Перспективи за развитие на птицевъдство-то в личния двор".

На 14 юли за 31-ви път чествахме "Деня на птицевъда". Присъстваха и гости от НИГО и ВИЗВМ.

От 12 до 18 октомври бях командирован от НАПС в Унгария със задача да проучва техния опит по отглеждане на птиците в личното стопанство. Държавните и кооперативните птицевъдни организации в Унгария сключваха договори, като осигуряваха пилета и ярки за отглеждане на всички желаещи, включително и във вилните места. Осигуряваха им необходимото оборудване и фуражни смески. Посетих някои дребни ферми с кафеизно и подово отглеждане на носачки и такива за подово отглеждане на бройлери. На всички стопани се осигуряваше ветеринарно и зоотехническо обслужване и накрая се изкупуваше получената продукция - яйца и птиче месо. По този начин в Унгария се произвеждаше 2/3 от птицевъдната продукция. След завършването си съдоклад до МЗПХ предложих внедряването на унгарският опит да се прилага и в нашата страна.

През ноември, пред ръководители на звена и специалисти от ХЦП Стара Загора изнесох лекция на тема "Историческо раз-витие и перспективи на научната секция в ХЦП-СЗ".

През тази година с колегите подгответихме няколи научни доклади и съобщения с които да участваме на Световния конгрес по птицевъдство 1982., който ще се проведе в Полша.

През втората половина на месец декември, в отделните звена на Хибридния център Стара Загора по профгрупи се организираха чествания по случай Коледа и Нова година. Така по този случай профгрупата на науката на 22 декември организирало бяхме в хотел "Верей". Повечето служители идваха семейство, като си заплащаха на съпруга или съпругата които не бяха от нашата профгрупа. Прекарахме много весело до късно през нощта. Особено забавни бяха колежката Вълкана Тодорова и съпругът и Тошо - научен сътрудник в проектанския институт на завод "Червено знаме". Описвам този случай най- подробно защото след два дни се простихме с Тошо.

На следващия ден той заминава в командировка до Видин. Навръщане се отбива при родителите си във Враца и през нощта получава инфаркт и умира само на 41 години.

Колежката Вълкана Тодорова остава с две деца на 12 и 15 години. Тя преживя много болезнено тази загуба. Изпадна в депресия, постъпи даже в болница. Така на 28 декември не можа да присъства на годишния научен съвет за отчитане на научната дейност.

На този съвет В.Чичибаба отново критикува дейността на колегата Баев за работата с пуйките.

Чичибаба предложи новостроящият се прицекомбинат край гр. Чирпан, чийто родителски център беше вече готов, да бъде прехвърлен към Хибриден център Стара Загора. Там да се отглеждат носачки от общоползвателно направление за производство на пилета за населението. Аз приех това предложение.

През 1981 година плановете на ХЦП - ЗС бяха много добре изпълнени. Едва обаче в края на месец декември Експерименталния съвет на НАПС прие работния проект за новата племенна кокошоферма. Трябваше само да се склони договорът със

I-ви Стройрайон-СЗ, за да започне през 1982 г строителството.

През тази година се пенсионира Тодорка Алексиева, ръководителка на лупилната в Стара Загора. Беше тържествено изпратена с медали и награди от НАПС и НПОП. На нейно място назначихме зоотехничката Стоянка Янкова, съпруга на директора на птицекомбината.³

Посещавах на няколко пъти и ОНС-гр. Сливен във връзка с плановете за пълното изграждане на филиала в гр. Нова Загора, обхващащ цялото птицевъдство на този окръг.

През годината бяха отпечатани следните научни работи:
а/- Ц. Йонков, Ст. Ножчев и др.- "Прогноза за развитие на птицевъдството в НРБ до 2000 г", -НАПС, НПОП, с. 1981 г, б/- Ст. Ножчев К. Кунев- "Начална носливост - селекционен показател при кокошите от породата Нюжемшир," сп. "Живот.науки" № 5, 1981 г; и в/- Ст. Ножчев, Д. Шарланов и др.- "Качествата на кокошите яйца, снесени от едногодишни двулинейни хибриди на породата Легхорн," сп. "Живот.науки" № 8, 1981 г. Под моя редакция ДИ"Земиздат" отпечата колективната книга: "Отглеждане на с/с птици в лично-то стопанство", с. 1981 г. В нея участвувах проф. Н. Петров за водоплаващите птици, ст. н. сътр. I-ва ст. д-р Ив. Джанков за болестите по птиците и всички колеги от нашата научна секция. Въпреки 15 хилядния си тираж, книгата бързо изчезна от книжарниците.

Отпечатани бяха и следните ми научно-популярни статии:
а/- Ст. Ножчев и К. Кунев- "Породи кокошки, необходими за лично-то стопанство", сп. "Животновъдство", № 2, 1981 г. б/- Ст. Ножчев- "Запознаваме Ви с Хибридния център по птицевъдство", в. "Вузовска трибуна" бр. 4, ВИЗВМ-СЗ, 1981 г; в/- Ст. Ножчев и К. Кунев- "Личното птицевъдство - проблеми и развитие", -Инфор. бюллетин на НПОП, гр. Костинброд, год. X, № 3, 1981 г и г/- Ст. Ножчев и К. Кунев- "Птицевъдство в Стара Загора", -Инфор. бюллетин на НПОП, гр. Костинброд, год. X, № 4, 1981 г.

нев- "Племенната работа - тежката индустрия на птицевъдството" сп. "Животновъдство", № 12, 1981 г.

Бях рещенент на кандидатската дисертация на асистента Марин Колев Кабакчиев. Рещензирах и книгите: а/- "Клетъчното отглеждане на с/с птици" от Г. Кайтазов и "Състояние и проблеми на генетичното подобрение на птиците" от Младен Димов.

През годината изпратих и докладите: а/- До НАПС, I, 1981 г. "Относно състоянието и проблемите на селекционната работа в яйценосното и общоползвателното направление при кокошките"; б/- До НПОП, VII, 1981 г. "Относно необходимостта от бързи мерки, които биха осигурили рещаване проблема за снабдяване населението с пилета, както в най-близка, така и в по-далечна перспектива" и в/- До НПОП, XI, 1981 г. "Относно някои организационни мерки за осигуряване южна България с пилета и икономическото укрепване на ХПС-СЗ".

В края на годината приключи конкурса за професор по птицевъдство с моето участие. Проф. Т. Ванчев предприе всички възможни действия, за да ми попречи да го спечеля. За тези негови действия научих няколко години по-късно. На специализирания научен съвет по животновъдство към ВАК, той организира Г. Здравков и проф. Алексиев да се изказват против мене. Те посочват предимствата ми пред доцент Р. Дончев, но доведват, че ~~съм~~ вече възрастен за преподавател и по правилно ~~било~~ да бъда използван в цялата страна, а не ограничено само в университета.

В мяя полза се изказват проф. Н. Петров и други членове на съвета. При тайното гласуване обаче, избират мене с два гласа повече. В комисията по животновъдство и ветеринарна медицина към ВАК, ~~когато~~ влиянието на проф. Т. Ванчев беше голямо, от 15 членове присъствуват 14 и при гласуването се получава равенство / 7 със "за" и 7 с "не%" и не се удобрява избора ми. Това

решение имам право да обжалвам в едно месечен срок пред Президиума на ВАК. За да не мога да го направя, комисията след заседанието си на 21 ноември 1981 г. ми го изпраща едва през 1982 г. без никакви обяснения. По този начин проф. Т. Ванчев не ме допусна в катедрата си, а аз регистрирах най-сериозния провал в кариерата си, след този по 8-месечната ми командировка в Италия и този с кадровата ми политика със случая Н. Йовчев.

За добро изпълнение плановете на ХИП-СЗ през 1981 г. в края на година бях награден от НПОИ с 400 лева.

Тази година съм запомнил и със самоубийството на Иван Жеков - секретар по с/стопанство на ОК на БКП-СЗ. За мен той беше културен човек и с него добре се разбирахме.

Независимо от неблагоприятните за мен събития, общо 1981 година беше за мен сравнително добра. Успях да съхраня авторитета си като специалист-птицевъд, изпълнихме плановете на ХИП и подготовката за строителството на новата племенната кокошоферма край с. Лясково. Чувствах обаче, вече влиянието на възрастта ^{бреху} на работоспособността и възможностите ми.

Новата 1982 година посрещнахме заедно с тригодишният ни внук Стейко. Заради него останахме в къщи край телевизора, за да може сутринта да ни срувака за здраве. Милка след това го води, за да срувака и семейството на брат ми Жоро.

Състоянието на майка ми продължаваше да се влошава. Тя вече живееше в някакъв нереален свят, свързан с миналото ѝ.

След всяко завръщане от работа, Милка започваше почистването на апартамента и прането на дрехите ѝ, а аз да я преобличам и къпя в банята. При едно временно просветление тя само веднага ми благодари, че се грижим за нея, което като по-млада не вярвала. Затова се съгласила, заедно с брат ми да продадем къщата и тя да вземе ~~дал~~ си.

През месец април състоянието ѝ рязко се влоши и вече рядко ставаше от леглото. Често споменаваше брат ми, който няколко години не беше я посещавал. Пращах Марин да го помоли и дойде да я види, но той отказваше. Дойде само дъщеря му Зоя ^{бънде} бабка, ^{си} ~~кояла~~ този месец ^В Стара Загора. На 3 май майка ми изпадна в пълно безсъзнание. Според д-р Симонов/кумбт/, тази "кома" е преди окончателният ѝ край, но не знаеше колко дни ще продължи. Това нейно състояние ми напомни "комата" на нейната майка, баба Стоянка през април 1941 г., продължила ^{си} 8 дни. Отново пратих Марин да извика чично ^{си}, за да види майка ^{си}, докато е жива. Този път дойде, но на неговите прегръдки и подвижвания, тя не реагира. Ние с Милка излязохме в отпуск, за да сме край нея. Почина на 9 май в 12 часа по обед, когато аз бях излязъл с Добри Иванов да чествуваме "Денят на победата", като ^{си} се уговорих при нужда, къде да ме търсят. Трябваше да променим мястото на срещата и Марин не ме открива. ^{си} Милка вика по телефона дежурният лекар за смъртният ѝ акт и с помощта на братовчедката Лияна я приготвят за последното ѝ изпращане.

Аз се завърнах едва в 14 часа и от Марин пред блока научих за смъртта на баба му. Чрез Общинското погребално бюро уредих погребението да се извърши на 10 май в 10 часа в гроба на баща ми. Брат ми Жоро и съпругата му дойдоха едва вечерта.

От Бургас дойдоха братовчедките ми Руска и Стефана. Постарах се да ѝ устроя достойно погребение, като изцяло разносихте поех сам. На самото погребение поканихме и дойдоха много от нейните и башините ми роднини, някои от които не познавах. След погребението организирах възпоменателен обяд в ресторант "Лебеда". Братовчетките ми от Бургас, останаха и за следващия ден, като нощуваха у нас.

Не зная защо, но смъртта на майка си понесох сравнително

по-леко от тази на баща ми. Вече в нашето семейство аз бях най-възрастният.

Обстановката в семейството постепенно се нормализира. Марин през юни успешно завърши електротехника^и и добре се спра вяше с работата си в завод "Берое". Не знаех плановете му, но бях готов да му помагам финансово, ако пожелаеше да следва в университет.

През последните две три години постоянен гост в домът ни беше сириец^и Мустафа ал Джейир, аспирант към катедра "Птицевъдство" на ВИЗВМ-СЗ. Той беше възпитано и културно момче и ние с Милка го приемахме като наш "трети син". С мен обаче, той демонстрираше нужното уважение, докато Милка^и наричаше "българската ми мајка", а синовете ми "моите братя". Бях му консултант на дисертационната работа, а след това и рецензент. На 25 юни Мустафата успешно защити дисертацията си и се завърна в Сирия. При изпращането му в нашият дом, той ни благодари с думите: "По време на престоят си в България, аз се запознах с много български семейства, добри и лоши. Със Вашето семейство аз обаче съжитествувах с един истински "българи", за което съм Ви много благодарен." Ние така бяхме свикнали с неговите посещения, че доста време чувствувахме липсата му. Веднаж ни гостуваха и неговите родители с една от сестрите му.

От 5 до 31 август с Милка бяхме в домашен отпуск. Нямахме домашни ангажименти. След казармата, Марин живееше сравнително самостоятелен живот, без да ни притеснява. Имаше и приятелка, която доведе на погребението на баба си. Решихме с Милка и внукът Стефко, да отидем на почивка в Смолян, понеже напоследък отношенията ни с Хр. Кърстанов, директора на НИГО бяха значително подобрени. Прекарахме много добре. Със Стефко, който беше послушно дете, обиколихме околните върхове. Ходихме до

Смоленските езера, а от тях с лифта дотелевизионната кула на връх "Снежанка". Посетихме и астрономическата обсерватория в града. Често вечер с почиващите от НИГО колеги и други играех-белот. С нас почиваше и назначения наскоро зам.директор по производството Желев. Без да се познаваме добре той се държеше подчертано недружелюбно към мен. Дразнеше го уважението на почиващите от НИГО към мен. След спречкане с него на следващия ден напуснахме станцията и отидохме в с. Розовец. Там бяхме до края на отпуската и прекарахме много добре. Особено доволен беше дядда Марин от присъствието на първия си правнук Стефан..

В края на месец септември Марин ни обяви, че ще се жени за приятелката си Дора. Тя беше студентка II-ри курс в МЕИ гр. Варна. Ние с Милка веднага се съгласихме имайки опита от женитбата на Васко. Ходихме до Гълъбово да се запознаем с родителите и Запрян и Тонка. Те бяха от с. Разделна но работеха в "Марица изток" и имаха собствен дом в Гълъбово.

На 9 октомври Марин и Дора склучиха граждansки брак в Стара Загора. Сватбеното тържество направихме в ресторант "Лебеда". Присъстваха най-близките ни роднини и приятели. Следващата сидмица сватовети направиха тъжество за своите близки в Гълъбово. Присъствахме също ние с Милка, кумовете, Георги и Марийка /брат и снаха на Милка/ въобще най-близките.

Марин и Дора настанихме в детската стая. Няколко дни след това тя замине за Варна. Ние с Милка поехме част от издръжката на новото семейство.

Още в началото на годината подготвихме и склучихме договорите за оказване помощ на птицекомбинатите в страната, с което си осигурихме финансовата издръжка на научната секция.

По искане на д-р Несторов заложихме опти по използване "зеолита" в дажбата на пуйки. Утвърдена беше и методиката.